

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Borbély István*
Cím: *A Lánchíd élete.*

Forrás: *Nemzeti Ujság*

Bp. 1931. II. 21.
(Hely) (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 624.2

Hely

Idő "1931"

Személy

A Lánchíd élete

Kik és hogyan őrzik a hidat? — Botanikusok kísérleti termei a hid pilléreiben — Élet a hidon és a hid alatt

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) Minden él. Élnek a fák, él a lehullott levél is, amikor vándoratra kél vagy almot rak az erdő tövében. Élnek az utak, a folyók s egy bensőséges hit szerint az ember akaratlanul étellel ruház fel mindent, ami mindennapi életéhez tartozik és szinte ősi ösztön szerint perszonalifikálja az élettelen tárgyakat is.

Amikor az emberi kultúra még csecsemő korában feltalálta a kereket és a küllőt, a meghajlitott, megfaragott fa holtállapotából egyszerre életre kelt. És amikor az emberi gondolat először hozta el a partokon bolyongó vándor szívéhez a vágyat, hogy milyen jó lenne átlábalni a tulsó oldalra, tudat alatt megszületett a hid.

Két életet kapcsol egybe, az innenit és a tuloldalt. A két oldal életét összekötötte a magával, a saját életével.

A pesti hidak arisztokratája

Hat hid köti egybe Pestet és Budát, a diadalmos emberi gondolat hat tühuzása. Hat elszakíthatatlan ércfonál, amelyek közül a legregebbi, az arisztokrata jelleget születése óta viselő hid, a Lánchíd.

Igazi arisztokrata hid. Élete csendesebb és finomabb, mint társaié, mert tömött kerekü, zörgő teherautók és szekerek nem düböröghetnek rajta. A modern élet vaskerekü kocsija,

a villamos sem szántja testét, arra van teremve, hogy könnyen röppenő hintók, gyorsan suhanó autók és kedélyes autóbuszok útteste legyen. S a pesti hidak fejedelme az előkelő világot kapcsolja össze, a legelőkelőbb városrészt, a Belvárost a királyi várral.

Itt van a szemünk előtt, megjárjuk naponta nem egyszer, s mégis azt kell mondanunk, hogy alig van valaki, aki a Lánchíd belső életét ismerné. Mert ez is van. Ez a műalkotás él és lélegzik, egészen önálló és sajátos élete van, melynek titkai csak akkor tárulnak a kutató szemmel járó emberek elé, ha reggeltől-estig figyelni és tanulmányozza.

A Lánchíd gyámjai

Ennek a mozgalmas életet élő hidnak valóságos gyámtestülete van, valóságos kis hadserege, kiki a maga helyén, s minden intézkedésüket a hatalmas multu hid érdekében teszik. Mert erre a hidra vigyázniok kell. Öreg hid, törődött s mégis meg kell őriznie napról-napra fiatal erejét. Testőrsége a rendőrség, parancsnoka a hidfelügyelő, aki éjjelét és nappalát ott tölti a hid pesti oldalán emelt félemeletes házban, s a hid életéről napról-napra jelentést tesz felettesének, a földművelésügyi minisztérium által fenntartott Hidfelügyelőségnek. Mérnöki kara is van a hidnak, amely szintén naponta végez méréseket,

annak megállapítására, hogy helyén van-e minden csavar. Gyámgardája a hatalmas szelvévénnyel dolgozó hid-tisztító-had, — tizen-négy ember — akik ápolják, csiszolják, gondozzák a mamut-vasalkotmányt.

És óriási közönsége van. Naponkint mintegy 7000 autó és 101.000 gyalogos.

Érdekes titka a Lánchidnak, amelyet a nagyközönség nem ismer: a hid középső két pillére alatt — a víz alatt és a föld alatt — két-két termes helyiség van arra a célra berendezve, hogy a botanikusok időről-időre megfigyelhessék a belső falakon képződő mosza-

tok és falmövényzet életét és fejlődését. Süket termek ezek, nincs az az óriási robajszerű hang, amely ide lehallatszanék. Nem is esoda, kő, mederföld és vastag vizréteg zárja el a világtól, élete csendesebb, mint a siré.

Fehér-fekete madarak és emberek

Nemesak a hidon van élet, hanem a hid alatt is. Amíg a hid testén autók, gyalogosok sietnek keresztül, addig ugyanilyen mozgalmas, nyüzsgő világ uralkodik a *vasbordák* alatt, azzal a különbséggel, hogy nem emberek élnek ott, hanem a hid szárnyas albérlői, csókák, galambok, sirályok százai. Ugyanugy élnek, akár idefönn az emberek. Előkelő és szegény sorsban. A Lánchid-palotában a galamb és a sebeseen sikló nemes sirály jelenti az arisztokráciát. Nem elegyednek össze a fekete-szárnyu vijjogó, lármás, eledele után vad harcot folytató, hétköznapi csókával. A galamb és sirály-előkelőségek százai a hid szélső peremeinek zugaiban laknak, míg a csókák meghuzódnak a sötétben, a vasbordák szögleteiben, egyszerűen, pár gallyal megépített „hónapos szobákban“. Még az életükben

is utánozzák az emberi társadalmat, a messze elkalandozó csóka korábban kél, mint a galamb és a sirály, valóságos ébresztőórája az előkelő galambnegyednek, amely a fekete sereg vijjogó kivonulása után ébred, földik és lát eledele után.

Ez az élet fenn is. A hidközépen előkelő és puhaülésű luxusautók siklanak, míg a gyalogjárón egyszerű ruhában haladnak a szegény „csókák“, Budáról Pestre, Pestről Budára, ahogy hajtja őket a kenyér mágnes-tűje.

Hogyan él a hid?

Amíg a vasuti összekötő hidakon, a Margit-hidon, az Erzsébethidon már a hajnali órákban vonatok, teherautók, teherkocsik, kézitargoncák, vásárra siető zöldeszekerek százai dübörögnek, addig a Lánchid ezeket a nappalra felkészítő órákat átptiheni. Reggel 6 órákor azonban, amikor a pesti gyárak ébresztő kürtzava áthatít Budára, megindul a „csókák“ serege, a munkásnép munkába vándorlása, 6-7 óráig tart ez a felvonulás, 7 órára már elnyelik a gyárkapuk és gyárudvarok a „csóka-hadsereget“. Ismét csend következik. Fél nyolckor vetődik a *tisztviselő tábor* hulláma a hidra, most már Pest igyekszik Budára, a Vár köré épített állami hivatalok sokszáz szobáiba. Fél kilenckor már újból, szokatlan fenn a csend. Am 11 óra tájban, mikor a nap már magasról veri Széchenyi régi pilléreit, kezdődik az előkelő „galambok és sirályok“ élete, a királyi vár környékére emelt palotákból autók tömege siklik a parlament és a Belváros felé. A törvényhozás előkelőségei és a belvárosi korzó közönsége az utasok ilyenkor a hidon.

Mikor a Vár régi templomaiban, a nándorféjvári tizenkettőt jelzik a harangok, a társadalom előkelőségei cserélik ki utjaikat. Délután 3 óra tájban ismét megenyhül a forgalom, csak az autóbuszok száguldanak szakadatlanul, egyformán rendelkezésére állva a „galamb-sirály és csóka társaságnak“. Este a Lánchid csendesül el legelőször. Amig a Margithidon még éjfél tájban is dübörög a világvárosi forgalom, a Lánchid élete elpihen fenn és alant, szinte tapintatosan, hogy ne zavarja azok álmát, akik odalent laknak.

A Lánchid romantikája

Amióta Széchenyi István e nagyemlékü hidat megépítette, a Lánchid koronás fők és közéleti nagyságok hidja volt. Hisz ez természetes is. Egyenes utja a Várnak, nem csoda, hogy *Ferenc József* mindig erre hajtatott át Budapestre s nem csoda, ha a gyalogsétát kedvelő *Deák Ferenc* olyan meghitt szeretettel simogatta a patinás vaskorlátot amely átvezette a nehéz várbeli tanácskozásokból csendes pesti otthonába. Erzsébet királyné két ízben sétált át gyalog a hidon s az érte rajongó régi, pestbudai lakosság mind a két alkalommal virágszirmok, ezreit szórta lába elé szőnyegül.

Ez a hid az egyetlen a pestiek között, amelyik a szó szoros értelmében „kereső hid“ volt. Hosszu-hosszu éveken keresztül szedte a két krajcáros hidpénzt, vagyont gyűjtött össze garasokból, igaz ugyan, hogy e garasok miatt sok szegény „csóka“ rekedt meg pesti oldalán. Romantikus történetek fűződnek e kétkrajcárokhoz, hálás témájuk volt ez a garas íróknak, költőknek egyaránt. A békeévek legszebb sanzonjait írta a hidpénz kétkrajcáros tragédiáiról.

Különös érdekessége a Lánchidnak még az

is, hogy amig az öngyilkosok szinte előszere-ttel keresik a *Margithidat* és az összekötő hidakat és a *Turult*, addig csak a legritkább esetben dobják át magukat a Lánchid öreg korlátján, mintegy tisztelve azt a csendes előkelőséget, hagyományt és multat, amelyet a Lánchid méltóságos élete jelent.

Vass József pengői

Vass József szeretetét a Lánchid iránt legfőképen az jellemezte, hogy a nehéz napi munka után s általában, amikor csak tehetett, gyalog sétált át miniszteriumába és gyalog is ment vissza. Ugy a jobboldalon, mint a baloldalon alázatos ismerősök köszöntötték a nemes papembert: hadirokkant *koldusok*, akikhez a tudós politikusnak minden alkalommal volt pár biztató és barátságos szava.

A pillér sarkoknál, akárhogy zuhogott az eső, vagy akárhogy verte a fagyos szél a világot, Vass József megállt, belesusztatta az élébe tartott rongyos sapkába a pengőket, amit a hid naphosszat strázsáló kolduslakóinak szánt. Számtalanszor megtörtént az is, hogy a miniszter már-már a hidközépre ért, amikor eszébe jutott, hogy nincs aprópénz. Ezek voltak az ő „szabálytalan“ visszatérései, mert a tulsó oldalra a kocsittesten át nem vághatott, de ha szabálytalanul is, viszszaesietett a hidfő trafikjába, felváltotta a napi tizpengőt, nehogy segítség nélkül maradjanak a nap az ő koldusai.

Borbély Zoltán.